

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કોચિંગટૂર અને અન્ય કમિશનર.

વિ.

જવાહર મિલ્સ લિમિટેડ. અને અન્ય

જુલાઈ ૨૭, ૨૦૦૧

[ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. પી. ભરુચા અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વાય. કે. સભરવાલ]

કરવેરા કાયદાઓ:

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૮૪ – નિયમ ૫૭૪ – કેપિટલ ગુડ્સ – પાવર કેબલ્સ, કેપેસિટર્સ, કંટ્રોલ પેનલ્સ, કેબલ્સ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન બોર્ડ, સ્વીચો, સ્ટાર્ટર્સ, એર કોમ્પ્રેસર – ઠરાવવામાં આવ્યું કે, આ વસ્તુઓ નિયમ હેઠળ કેપિટલ ગુડ્સ છે.

પ્રતિવાદી-ઉત્પાદકોએ પાવર કેબલ્સ, કેપેસિટર્સ, કંટ્રોલ પેનલ્સ, કેબલ્સ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન બોર્ડ, સ્વીચો, સ્ટાર્ટર્સ, એર કોમ્પ્રેસર અને અન્ય જેવી વસ્તુઓને કેપિટલ ગુડ્સ તરીકે ગણાવી અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ના નિયમ ૫૭૬યું હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી ડ્યુટી માટે મોડવાટ ક્રેડિટનો દાવો કર્યો. મહેસૂલ વિભાગે દાવાને નામંજૂર કર્યો હતો. સીઈજીએટીએ પ્રતિવાદી-ઉત્પાદકોની અપીલને મંજૂરી આપી.

આ અદાલતને કરેલી અપીલમાં, રેવન્યુએ દલીલ કરી હતી કે કોઈ વસ્તુ 'કેપિટલ ગુડ્સ' ની વ્યાખ્યામાં આવે છે કે કેમ તે તેના વપરાશકર્તા પર આધાર રાખે છે; અને તે વસ્તુઓને 'કેપિટલ ગુડ્સ' તરીકે ગણી શકાય નહીં કારણ કે પ્રતિવાદીઓ એ સ્થાપિત કરી શક્યા નથી કે વસ્તુઓનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદનમાં કરવામાં આવ્યો હતો.

અરજીઓ ફગાવી દેતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ: ૧.૧. 'કેપિટલ ગૂડ્સ' ની વ્યાખ્યા, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ના નિયમ ૫૭૬યુની વ્યાખ્યા ખૂબ જ વ્યાપક છે. સમજૂતીમાં વપરાયેલી ભાષા ખૂબ જ ઉદાર છે. જોગવાઈની ઉદાર ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, જો સમજૂતી ૧ (એ) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ વસ્તુનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે તેમાં

ઉલ્લેખિત કોઈપણ હેતુ માટે કરવામાં આવે, તો તે 'કેપિટલ ગૂઝ્સ' ની કસોટીને સંતોષશે. સત્તાવાળાઓ સમક્ષ કોઈ પણ તબક્કે મહેસૂલનો કેસ એવો ન હતો કે કોઈ વસ્તુ તેના વપરાશકર્તાના આધારે નિયમના અર્થમાં 'કેપિટલ ગૂઝ્સ' ની જરૂરિયાતને સંતોષતી ન હોય. મહેસૂલનો આખો કિસ્સો એ રહ્યો છે કે સ્પષ્ટીકરણ ૧ (એ) માં વ્યાખ્યાયિત અભિવ્યક્તિના અર્થમાં 'મૂડીગત ચીજવસ્તુઓ' એ પ્રશ્નમાં રહેલી વસ્તુઓ નથી. આ કેસોની હકીકતો અને સંજોગો પર, જે વસ્તુઓનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે થતો નથી તે સ્વીકારી શકાતી નથી.

[૬૨-૮; ૬૪-એ-સી]

ઇન્ડિયન ફાર્મર્સ ફર્ટિલાઇઝર્સ કો-ઓપરેટિવ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝના કલેક્ટર, અમદાવાદ, [૧૯૯૬] ૫ એસ. સી. સી. ૪૮૮ પર આધાર રાખ્યો હતો.

દીવાની અપીલીય ન્યાયક્ષેત્રસિવિલ અપીલ નંબર ૬૧૯-૬૨૬/૨૦૦૦.

કસ્ટમ્સ એક્સાઇઝ એન્ડ ગોલ્ડ કંટ્રોલ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, દિલ્હીની તારીખ ૧૩.૪.૯૯ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી. ૦. ૧૯૯૯ની સંખ્યા E/A માં M/૬૦-૬૭-NB. ૧૨૧ ૭/૯૬-NB, ૪૯૮/૯૭-NB, ૫૮૩, ૫૮૪, ૫૮૫/૯૭-NB, ૧૮૩૫/૯૭-NB, ૧૯૩/૯૮-NB અને

૩૦૨/૯૮-NB.

અને

૨૦૦૦ એસ. એલ. પી. ના C.A.Nos.૫૯૦-
૫૯૧,૫૯૯,૪૨૦,૬૨૭,૬૫૩,૬૫૪,૮૯૭-૮૯૮,૮૯૯-
૯૦૦,૯૦૧,૮૧૯,૮૧૮,૭૯૯,૮૦૬,૮૧૬,૮૧૭,૮૭૪,૮૭૩,૮૭૨,૮૪૨,૧
૦૮૨,૧૦૮૫,૧૧૧૪,૧૧૧૭,૧૧૧૮,૧૪૬૩,૧૪૬૪. (C)
No.૨૯૫૪/૨૦૦૦, C. A.
Nos.૧૮૯૬,૧૮૯૫,૧૮૧૨,૧૭૮૫,૧૭૮૪,૧૫૩૨,૧૯૬૨,૧૯૬૩,૧૯૬૪
,૨૦૦૦-૨૦૦૧,૨૦૫૧,૨૧૫૬,૨૧૫૭,૨૨૧૦,૨૨૨૦ ઓફ ૨૦૦૦, S. L.
P. (C) No.૫૪૫૦/૨૦૦૦, C. A.
Nos.૨૧૯૭,૨૧૯૬,૨૧૩૨,૨૧૩૧,૨૩૦૮,૨૩૦૩-૦૪,૨૩૦૬-
૨૩૦૭,૨૩૪૨,૨૩૦૯,૨૩૮૫,૨૩૮૬,૨૬૬૬, ૨૬૭૩, ૨૭૦૭, ૨૭૫૦,
૨૭૪૪, ૨૭૪૯, ૨૫૮૨, ૨૮૯૦, ૨૭૪૮, ૨૮૯૧-
૨૮૯૪,૨૮૯૯,૨૯૦૭-૨૯૨૧,૨૯૦૬,૨૯૦૫,૨૯૦૨-
૨૯૦૪,૨૯૭૮,૩૦૦૧-૩૦૦૪,૩૦૬૩,૩૦૭૪,૩૦૭૫,૩૦૬૨ અને
૩૫૬૦,૨૨૯,૩૨૯૨,૩૨૭૬-૩૨૮૨,૨૨૭૫ ૩૧૬૮-૩૧૬૯,૩૫૨૨-
૩૫૨૯,૩૪૩૯-૩૪૪૦,૩૫૩૭,૩૫૪૦,૩૫૪૧,૩૫૪૭,૩૫૪૩-

૩૫૪૪,૩૫૮૮,૩૬૩૦,૩૬૩૭, ૩૬૩૩, ૩૬૩૬, ૩૬૨૯, ૩૫૫૧, ૩૭૦૭-
 ૩૭૦૮,૩૭૦૧-૩૭૦૨,૩૭૧૩-૩૭૧૮,૩૭૨૦-૩૭૨૫,૩૮૨૮,૨૨૦૦૦
 નો ૪૨૯૦, S. L. P. (C) No.૧૧૬૭૬/૨૦૦૦, C. A.
 Nos.૪૨૦૮,૪૨૫૪-૪૨૬૦,૪૨૮૯,૪૫૫૯,૪૬૧૬,૪૫૧૩-
 ૪૫૧૪,૪૪૮૬,૪૫૧૧,૪૮૨૧,૪૭૪૨,૪૭૭૯,૪૭૬૬,૪૯૪૩,૫૩૧૫,૫૫૫
 ૫,૫૬૫૯,૫૫૨૨,૫૮૩૨,૫૧૫૫-૫૧૬૨,૫૯૭૧-૫૯૭૩,૫૬૩૩-
 ૫૬૩૪,૫૯૭૮,૬૦૭૭,૨૯૪૪,૬૪૫૯,૬૫૮૧,૬૫૭૮-
 ૬૫૭૯,૬૮૭૧,૭૧૬૪ ઓફ ૨૦૦૦, C. A. નંબર ૩૦૪, <ID ૯>, ૨૦૦૧નો
 ૭૪૮, એસ. એલ. પી. (C) ૨૦૦૧નો No.૧૯૦૧/૨૦૦૧, C. A.
 Nos.૧૨૬૧,૧૪૯૫-૧૪૯૭,૨૯૯૭-૨૯૯૮,૨૦૦૦નો ૩૪૨૭-
 ૩૪૨૮,૨૦૦૧નો ૩૮૫૫ અને CA No.D ૨૮૦૧/૨૦૦૦

સોલી જે. સોરાબજી, એટર્ની જનરલ, હરીશ એન. સાલ્વે, સોલિસિટર જનરલ,
 આર. એન. ત્રિવેદી, મુકુલ રોહતગી, એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ, સુધીર
 ચંદ્ર, રણજીત કુમાર, જોસેફ વેલાપક્ષી, એન. કે. બાજપેયી, કે. સ્વામી, સુશ્રી
 નિશા બાગચી, સુશ્રી સ્મિતા ઇન્ના, કે. સી. કૌશિક, આર. એન. પોદ્ધાર, રાજીવ
 નંદા, બી. કે. પ્રસાદ, રાણા મુખર્જી, સુશ્રી સુમિતા મુખર્જી, પી. કે. ગાંગુલી, વી.
 લક્ષ્મીકુમારન, એમ. પી. દેવનાથ, બી. એલ. નરસિમ્હન, વી. બાલચંદ્રન,
 રાજેશ કુમાર, બલબીર સિંહ, દયાન કૃષ્ણન, નિખિલ નૈયર, ત્રિદીપ પેસ, સુશ્રી

મીનાક્ષી અરોરા, એચ. કે. પુરી, એસ. કે. પુરી, રાજેશ શ્રીવાસ્તવ, ઉજેજલ
 બેનર્જી, સુશ્રી અનિંદિતા ગુપ્તા, વિજય કે. જૈન, એમ. પી. શોરાવાલા, એમ. પી.
 વિનોદ, યુ. એ. રાણા, સુશ્રી શાલિની મિત્તલ, અરવિંદ કુમાર, અશોક કે.
 મહાજન, કે. વી. વિશ્વનાથન, અતુલ કુમાર સિંહા, કે. વી. વેંકટરમણ, શ્રીમતી
 ઈન્દુ મલ્હોત્રા, સુશ્રી બીનુ ટમ્ટા, વરુણ ગોસ્વામી, રવિંદર નારાયણ, વિક્રમ
 સિંહ, પી. સી. જૈન, સંદીપ જૈન, સુશ્રી શિપ્રા ઘોષ, રુપેશ કુમાર, તારા ચંદ્ર
 શર્મા, રાજીવ શર્મા, અજય શર્મા, વિનય ગર્ગ, દીપમ ગર્ગ, ગૌરવ જૈન, સુશ્રી
 આભા જૈન, એ. સી. જૈન, બી. મોહન, રાકેશ કે. શર્મા, એમ. વેંકટરમન,
 સુબ્રમણ્યમ પ્રસાદ, રાજેન્દ્ર સિંઘવી, અશોક કુમાર સિંહ, સુશ્રી રોહિતા નાથ,
 ઉમેશ કુમાર કબૈતાન, તરુણ ગુલાટી, વી. જી. પ્રગસમ, મનમીત સિંહ
 જમવાલ, પુનીત દત્ત ત્યાગી, સુશ્રી સુરુચી અગ્રવાલ, સુશ્રી એન. અન્નાપુરાની,
 પ્રમોદ બી. અગ્રવાલ, રવિન્દ્ર કુમાર, સુશ્રી મંજુલા ગુપ્તા, એસ. નંદા કુમાર, વી.
 વિજયન, એલ. કે. પાંડે, વી. જે. ફ્રાન્સિસ, કે. વી. વિશ્વનાથન, સુશ્રી ગૌરી
 રસગોત્રા, સુમન જ્યોતિ ખેતાન, કે. કે. મોહન, રાજેશ, ઇ. સી. અગ્રવાલ, ઋષિ
 અગ્રવાલ, આર. સંથાનમ, મહેશ અગ્રવાલ, પ્રવીણ કુમાર, શ્રી નારાયણ, સંદીપ
 નારાયણ, સુશ્રી અંજલિ, એસ. નારાયણ એન્ડ કંપનીના વકીલ. એડ., વાય.
 પી. સિંહ, ચતન્યા સિદ્ધાર્થ, દેબાશીષ મિશ્રા, એડ. હાજર પક્ષકારો માટે સી. એ.
 નંબર ૨૧૮૭-૮૫/૨૦૦૦ માં વ્યક્તિગત રીતે, સી. એ. નંબર ૨। ૪૭-
 ૪૮/૨૦૦૦ માં વ્યક્તિગત રીતે અને સી. એ. નંબર ૩૦૧૨/૨૦૦૦ માં

વ્યક્તિગત રીતે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ વાચ. કે. સભરવાલે આપ્યો હતો.

અપીલની આ બેચમાં એકમાત્ર મુદ્દો એ છે કે કેન્દ્રીય આબકારી નિયમો, ૧૯૪૪ના નિયમ ૫૭૬નું દ્રષ્ટિએ 'કેપિટલ ગૂડ્સ' તરીકે ગણાતી કેટલીક વસ્તુઓના સંદર્ભમાં ઉત્પાદકો દ્વારા મોડવેટ ક્રેડિટનો લાભ લેવાનો છે. વિવાદ એ હતો કે શું તે વસ્તુઓ નિયમ ૫૭૬નું ના અર્થમાં 'કેપિટલ ગૂડ્સ' હતી કે નહીં.

નિયમ ૫૭૬નું ને ૧ માર્ચ, ૧૯૯૪ ના રોજ સૂચના No.૪/૯૪-CE દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તે ઉત્પાદકોને તેમની ફેક્ટરીમાં ઉપયોગમાં લેવાતા 'કેપિટલ ગૂડ્સ' પર ચૂકવવામાં આવેલી ફરજની મોડવાટ ક્રેડિટનો દાવો કરવા સક્ષમ બનાવે છે. 'કેપિટલ ગૂડ્સ' શબ્દને નિયમ ૫૭૬નું ના સ્પષ્ટીકરણમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે. પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદની યોગ્ય સમજણ માટે તેના સ્પષ્ટીકરણ સાથે નિયમ ૫૭૬નું નું પુનઃઉત્પાદન કરવું અનુકૂળ રહેશે. તે નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

"પૃષ્ઠ. લાગુ પડતી ક્ષમતા.- (૧) આ વિભાગની જોગવાઈઓ ઉત્પાદક દ્વારા તેના કારખાનામાં ઉપયોગમાં લેવાતા 'કેપિટલ ગૂડ્સ' પર ચૂકવવામાં આવેલી

ચોક્કસ ફરજની ક્રેડિટને મંજૂરી આપવાના હેતુથી અને અંતિમ ઉત્પાદનોમાં વસૂલવામાં આવતી એક્સાઇઝની ડ્યુટીની ચુકવણી માટે મંજૂરી આપવામાં આવેલી ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરવા માટે, અથવા જો આવી કેપિટલ ગૂઝ્ઝ પર નિયમ ૫૭S હેઠળ સાફ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોય, તો આ વિભાગની જોગવાઈઓ અને કેન્દ્ર સરકાર આ માટે નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતો અને પ્રતિબંધોને આધિન, નીચે આપેલા જોડાણમાં ઉલ્લેખિત તૈયાર એક્સાઇઝેબલ ગૂઝ્ઝને (ત્યારબાદ 'અંતિમ ઉત્પાદનો' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) લાગુ પડશે. :

પૂરી પાડવામાં આવેલ કે ઉત્પાદિત અથવા ઉત્પાદિત કોઈપણ મૂડી માલના સંદર્ભમાં નિર્દિષ્ટ ફરજની ક્રેડિટ –

((ક) મુક્ત વેપાર ક્ષેત્રમાં અને ભારતમાં અન્ય કોઈ સ્થળે અંતિમ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે; અથવા

(બી) સો ટકા નિકાસ-લક્ષી ઉપક્રમ દ્વારા અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક હાર્ડવેર ટેકનોલોજી પાર્કમાં એક એકમ દ્વારા અને ભારતમાં કોઈપણ જગ્યાએ અંતિમ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે, તે ફરજની હદ સુધી પ્રતિબંધિત રહેશે જે કસ્ટમ્સ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૭૫ (૧૯૭૫ નો ૫૧) ની કલમ ૩ હેઠળ સમાન માલ પર વસૂલવામાં આવતી વધારાની ફરજની સમકક્ષ હોય છે, જે આવી મૂડીગત ચીજવસ્તુઓ પર ચૂકવવામાં આવતી આબકારી જકાતની સમકક્ષ હોય છે.

સમજૂતી.- આ વિભાગના હેતુઓ માટે -

(૧) 'મૂડીગત ચીજવસ્તુઓનો અર્થ -

((ક) કોઈપણ માલના ઉત્પાદન અથવા પ્રક્રિયા માટે અથવા અંતિમ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે કોઈપણ પદાર્થમાં કોઈ ફેરફાર લાવવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા મશીનો, મશીનરી, પ્લાન્ટ, સાધનો, ઉપકરણો, સાધનો અથવા ઉપકરણો;

(બી) ઉપરોક્ત હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા મશીનો, મશીનરી, પ્લાન્ટ, સાધનો, ઉપકરણો, સાધનો અથવા ઉપકરણોના ઘટકો, સ્પેરપાર્ટ્સ અને એસેસરીઝ; અને

(સી) મોલ્ડ અને ડાઈ, ઉત્પાદકની ફેક્ટરીમાં ઉપયોગમાં લેવાતા સેટ અને વજન-પુલનું ઉત્પાદન કરે છે.

(૧) ''નિર્દિષ્ટ ફરજ' એટલે કસ્ટમ્સ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૭૫ (૧૯૭૫ નો ૫૧) ની કલમ ૩ હેઠળ એક્સાઈઝ ડ્યુટી અથવા વધારાની ડ્યુટી.

(૨) પેટા-માં સમાવિષ્ટ કંઈપણ હોવા છતાં

નિયમ (૧), કેપિટલ ગૂઝ પર ચૂકવવામાં આવેલી ચોક્કસ ફરજની કોઈ ક્રેડિટને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં જો આવી ફરજની ચૂકવણી ૧લી માર્ચ, ૧૯૯૪ પહેલાં આવી કેપિટલ ગૂઝ પર કરવામાં આવી હોય.

ટ્રિબ્યુનલે ૧૩મી એપ્રિલ, ૧૯૯૯ના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા વિવિધ અપીલમાં સામેલ વિવિધ વસ્તુઓની વિચારણા કરી હતી અને એક સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા ઉત્પાદકોની તરફેણમાં વિવાદનો નિર્ણય લીધો હતો, જેમાં મહેસૂલના વલણને નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું કે તે સ્પષ્ટીકરણ (૧) (એ) ના અર્થમાં 'કેપિટલ ગૂઝ' નથી, જેમાં 'કેપિટલ ગૂઝ' ની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે. ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી કેટલીક બાબતો આ મુજબ છે: જવાહર મિલ્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં પાવર કેબલ્સ અને કેપેસિટર્સ; ઇન્ડિયન રેફ્રિજરેશન કંપની લિમિટેડના કિસ્સામાં કંટ્રોલ પેનલ્સ, કેબલ્સ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન બોર્ડ, સ્પીચો અને સ્ટાર્ટર્સ અને એર કોમ્પ્રેસર; કોઠારી સુગર અને વિજય કેમિકલ્સના કિસ્સામાં ઇલેક્ટ્રિક વાયર અને કેબલ્સ. ટ્રિબ્યુનલે ઉપરોક્ત જોગવાઈ અને આ અદાલતના કેટલાક નિર્ણયો સહિત વિવિધ નિર્ણયોની વિચારણા પર અમારામાંથી એક (ભારુચા, જે.) સભ્ય (ઇન્ડિયન ફાર્મર્સ ફર્ટિલાઇઝર્સ કો-ઓપરેટિવ લિમિટેડ v. સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝના કલેક્ટર,

અમદાવાદ [(૧૯૯૬) ૫ એસ. સી. સી. ૪૮૮]] એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા હતા કે તેમાં સામેલ વસ્તુઓ નિયમ ૫૭ ક્યૂ હેઠળ 'કેપિટલ ગુડ્સ' તરીકે લાયક છે અને આમ મોડવાટ ક્રેડિટ માટે પાત્ર હશે. ટ્રિબ્યુનલે મહેસૂલની એ દલીલને સ્વીકારી ન હતી કે સમજૂતી (૧) માં વ્યાખ્યાયિત શબ્દના અર્થમાં વસ્તુઓ 'મૂડીગત ચીજવસ્તુઓ' ન હતી.

'કેપિટલ ગૂડ્સ' ની ઉપરોક્ત વ્યાખ્યા ખૂબ જ વ્યાપક છે. કેપિટલ ગૂડ્સ મશીનો, મશીનરી, પ્લાન્ટ સાધનો, ઉપકરણો, સાધનો અથવા ઉપકરણો હોઈ શકે છે. આમાંથી કોઈપણ માલનો ઉપયોગ જો કોઈ પણ માલના ઉત્પાદન અથવા પ્રક્રિયા માટે અથવા અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે કોઈપણ પદાર્થમાં કોઈ ફેરફાર લાવવા માટે કરવામાં આવે તો તે 'કેપિટલ ગુડ્સ' હશે અને તેથી તે મોડવાટ ક્રેડિટનો લાભ લેવા માટે લાયક છે. કલમ (બી) મુજબ, કલમ (એ) માં ઉલ્લેખિત હેતુઓ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા માલના ઘટકો, સ્પેરપાર્ટ્સ અને એક્સેસરીઝ પણ 'કેપિટલ ગુડ્સ' હશે અને મોડવાટ ક્રેડિટ હક માટે લાયક છે. કલમ (સી) મોલ્ડ અને ડાઈ બનાવે છે, ઉત્પાદકોની ફેક્ટરીમાં કેપિટલ ગૂડ્સ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતા સેટ અને વજન બ્રિજનું ઉત્પાદન કરે છે અને આમ મોડવેટ ક્રેડિટ મેળવવા માટે લાયક છે. કલમ (સી) માં દર્શાવેલ માલનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે અથવા કોઈ પણ માલની પ્રક્રિયામાં અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે અથવા અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે

કોઈ પણ પદાર્થમાં કોઈ ફેરફાર લાવવા માટે કરવાની જરૂર નથી અને એકમાત્ર જરૂરિયાત એ છે કે તેનો ઉપયોગ ઉત્પાદકની ફેક્ટરીમાં થવો જોઈએ.આમ, તે જોઈ શકાય છે કે સમજૂતીમાં વપરાયેલી ભાષા ખૂબ જ ઉદાર છે.

ઈન્ડિયન ફાર્મર્સ ફર્ટિલાઇઝર કો-ઓપરેટિવ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં આ અદાલતે તે જાહેરનામાનું અર્થઘટન કર્યું હતું જેમાં એમોનિયાના ઉત્પાદનમાં ઉપયોગમાં લેવાતા કાચા નાફ્થાના સંદર્ભમાં મુક્તિ આપવામાં આવી હતી, જો કે આવા એમોનિયાનો ઉપયોગ ખાતરના ઉત્પાદનમાં અન્યત્ર કરવામાં આવ્યો હતો.તે કેસની હકીકતો એ હતી કે અપીલકર્તા ચુરિયાના ઉત્પાદક હતા-એક ખાતર અને તે હેતુ માટે કાચા નાફ્થાનો ઉપયોગ થતો હતો.તેમાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું સ્થળ બહારના છોડમાં વપરાતો એમોનિયા પણ એમોનિયા હતો કે જેનો "ખાતરના ઉત્પાદનમાં અન્યત્ર ઉપયોગ થાય છે".ઓફ-સાઈટ પ્લાન્ટ્સને ચુરિયાના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનો ભાગ ગણવામાં આવ્યા હતા.મુક્તિ સૂચનામાં ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દસમૂહ પર આધાર રાખીને, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે છૂટ ચુરિયા ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા કાચા નાફ્થા સુધી મર્યાદિત હોવી જોઈએ, જેનો ઉપયોગ સીધા ચુરિયા પ્લાન્ટમાં થાય છે, કારણ કે સૂચનામાં માત્ર એમોનિયાનો ઉપયોગ ખાતરના ઉત્પાદનમાં થવો જોઈએ અને તેનો ઉપયોગ સીધા ખાતરના ઉત્પાદનમાં થવો જોઈએ નહીં.કોર્ટે કહ્યું કે:

"મુક્તિ સૂચનાનો અર્થ એ રીતે થવો જોઈએ કે તે જે ઉદાર ભાષાનો ઉપયોગ કરે છે તેને યોગ્ય મહત્વ આપવામાં આવે.જળ શુદ્ધિકરણ, વરાળ ઉત્પાદન અને નિષ્ક્રિય ગેસ ઉત્પાદન પ્લાન્ટમાં ઉપયોગમાં લેવાતા એમોનિયા, જે યુરિયાના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનો એક આવશ્યક ભાગ છે, તેથી તેનો ઉપયોગ એમોનિયાના ઉત્પાદનમાં થવો જોઈએ અને તેના ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા કાચા નાફ્થાને કર મુક્તિ માટે હકદાર છે.

વિક્રત એડિશનલ સોલિસિટર જનરલની દલીલ કે ઉપરોક્ત નિર્ણય અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિવાદિત આદેશમાં ઉદ્દેખિત અન્ય નિર્ણયો વેચાણવેરો અને આવકવેરાને લગતા કેસો હતા અને તેથી, ટ્રિબ્યુનલે તે નિર્ણયો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં કારણ કે વાસ્તવિક પ્રશ્ન એ નિર્ણય દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતનો છે.જોગવાઈની ઉદાર ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, શ્રી રોહતગીએ વાજબી અને ખૂબ જ યોગ્ય રીતે આ બાબત પર ગંભીરતાથી વિવાદ કર્યો ન હતો કે જો સમજૂતી ૧ (એ) માં ઉદ્દેખિત કોઈપણ વસ્તુનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે તેમાં ઉદ્દેખિત કોઈપણ હેતુ માટે કરવામાં આવે, તો તે 'કેપિટલ ગૂડ્ઝ' ની કસોટીને સંતોષશે.જોકે, શ્રી રોહતગીની મુખ્ય દલીલ એ છે કે કોઈ વસ્તુ 'કેપિટલ ગૂડ્ઝ' ની વ્યાખ્યામાં આવે છે કે કેમ તે પ્રશ્ન તે વપરાશકર્તા પર આધાર રાખે છે.રજૂઆત એ છે કે જે વસ્તુઓના ભાગોને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા મોડવેટ કેડિટનો લાભ લેવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે તેને 'કેપિટલ ગુડ્ઝ' તરીકે ગણી શકાય નહીં કારણ કે ઉત્પાદક એ સ્થાપિત કરી

શક્યા નથી કે સમગ્ર વસ્તુનો ઉપયોગ અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદનમાં કરવામાં આવ્યો હતો.પોતાનો મુદ્દો સ્પષ્ટ કરવા માટે, શ્રી રોહતગીએ રજૂઆત કરી હતી કે કેબલનો ભાગ ઉત્પાદક દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા મશીનમાં જઈ શકે છે અને આમ, કલમ ૧ (એ) ની જરૂરિયાતને લાયક ઠરે છે અને તે જ સમયે, કેબલનો બીજો ભાગ જેનો ઉપયોગ માત્ર લાઈટ અને પંખા માટે થાય છે તે યોગ્ય નથી.વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલની દલીલ સ્વીકારવામાં અમને કોઈ મુશ્કેલી નથી કે, આ સંજોગોમાં, વપરાશકર્તા નક્કી કરશે કે કોઈ વસ્તુ કલમ ૧ (એ) ની જરૂરિયાતને લાયક છે કે નહીં.જો કે, વર્તમાન કિસ્સાઓમાં આ પાસાને કોઈ સુસંગતતા નથી.સત્તાવાળાઓ સમક્ષ કોઈ પણ તબક્કે આવકનો કેસ એવો ન હતો કે કોઈ વસ્તુ તેના વપરાશકર્તાના આધારે નિયમના અર્થમાં 'કેપિટલ ગૂડ્સ' ની જરૂરિયાતને સંતોષતી ન હોય કારણ કે હવે તે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.મહેસૂલનો આખો કિસ્સો એ રહ્યો છે કે સ્પષ્ટીકરણ ૧ (એ) માં વ્યાખ્યાયિત અભિવ્યક્તિના અર્થમાં 'મૂડીગત ચીજવસ્તુઓ' એ પ્રશ્નમાં રહેલી વસ્તુઓ નથી.શ્રી રોહતગીએ જે કેબલનું ઉદાહરણ આપ્યું હતું તેના સંદર્ભમાં ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મહેસૂલનું વલણ એ હતું કે કેબલને 'કેપિટલ ગુડ્સ' તરીકે ગણી શકાય નહીં.મહેસૂલનું વલણ શ્રી રોહતગીએ અત્યારે જે અનુમાન લગાવ્યું હતું તે ન હતું.આ દ્રષ્ટિકોણમાં, ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નવા નિર્ણય માટે આ બાબતોના રિમાન્ડનો નિર્દેશ આપવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.આ કેસોની હકીકતો અને સંજોગો પર, તેથી, આ વલણ કે જે વસ્તુઓનો ઉપયોગ અંતિમ

ઉત્પાદનના ઉત્પાદન માટે કરવામાં આવતો નથી તે વનના કારણે સ્વીકારી શકાતું નથી.

અમને મહેસૂલની અપીલમાં કોઈ તથ્ય દેખાતું નથી.તે જ મુજબ બરતરફ કરવામાં આવે છે.વિશેષ રજા અરજીઓનો પણ તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.પક્ષોને તેમનો પોતાનો ખર્ચ ઉઠાવવાનો બાકી છે.

અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

બી.એસ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.